

4.2 Společenskovědní vzdělávání

(vzdělávací oblast všeobecného základu)

4.2.1 Vyber si kupé	
<i>doporučená vzdělávací oblast, předmět</i>	geografie, zeměpis, popř. základy společenských věd
<i>cíl aktivity</i>	uspořádat vědomosti které žák již má, uvědomit si případné předsudky a stereotypy, které u nás převládají k určitým skupinám osob... diskutovat o nich se spolužáky i učitelem
<i>rozvíjená klíčová kompetence</i>	kompetence k učení, řešení problémů, komunikativní, kulturní povědomí, využívat prostředky IT...
<i>pomůcky</i>	encyklopedie, internet pro ověření detailů, případně mapa světa, školní atlas světa
<i>doba trvání aktivity</i>	cca jedna vyučovací hodina
<i>organizace</i>	ve skupinách, umožnit diskusi
<i>popis aktivity:</i> statická a)žáci si ve skupině vyberou kupé, do kterého by usedli (popřípadě určí pořadí kupé, popř. vyberou kupé, do kterého by nikdy neusedli) b) zdůvodní své rozhodnutí, pokusí se je obhájit před zbytkem třídy c) uvedou, jak identifikovali příslušné osoby (oděv, vzhled...) d) uvedou odkud uvedené osoby dle nich pocházejí, ukáží na mapě (pokud je k dispozici) kolem všech bodů je vhodná diskuse	
<i>směřujeme k:</i> respektu, toleranci, potírání stereotypů, předsudků a informací „z doslechu“	
<i>nesmíme dopustit:</i> hanlivé vyjadřování o jakékoliv skupině osob či konkrétní osobě	
<i>Poznámka:</i> -pro žáky s nižší představivostí je možné připravit fotografie pro obsazení jednotlivých kupé -nejdůležitější je diskuse k tématu, na tu je nutno se ze strany vyučujícího připravit	

Zadání: Cesta vlakem, jdeš uličkou rozjetého vlaku a vidíš v kupé sedět různé osoby, vyber si, ke komu se posadíš a proč, vypověz o těch osobách co nejvíce informací, které znáš...

kupé č. 1, v něm sedí romský hudebník a černošská studentka

kupé č. 2, v něm sedí zahalená Arabka a ortodoxní žid

kupé č. 3, v něm sedí mladý pobuda evropského vzhledu a Indka

kupé č. 4., v něm sedí mongolský kočovník a Japonka... (obsazení kupé učitel mění dle svých potřeb a záměrů)

Řešení

protože nevíme, které kupé si žáci vyberou, předkládám nástin řešení pro všechny situace,

a) žáci si ve skupině vyberou kupé, do kterého by usedli (popřípadě určí pořadí kupé, popř. vyberou kupé, do kterého by nikdy neusedli)

- má různá řešení dle volby žáků

b) zdůvodní své rozhodnutí, pokusí se je obhájit před zbytkem třídy

- má různá řešení dle postojů a výběru žáků

- je vhodné upozornit žáky, aby své řešení obhajovali pozitivní argumentací, tedy ve smyslu: vybral jsem si kupé č. to a to, protože oba lidé v něm jsou mi sympatičtí, protože mne zajímá jejich kultura, názory, zvyky, styl života... nepřipouštět argumentaci negativní ve smyslu: do kupé č. to a to bych si nikdy nesesedl, protože se mi taková osoba hnusí, slyšel jsem, že páchne, že může být spojena s terorismem atd...

c) uvedou, jak identifikovali příslušné osoby (oděv, vzhled...)

- i zde je velké množství možností, naznačím proto jen ty základní

kupé č. 1, v něm sedí romský hudebník a černošská studentka

*romský hudebník – muž snědé pleti, tmavé, většinou kudrnaté vlasy, tmavé oči (černé oči), jistě má u sebe hudební nástroj – housle, kytaru ..., je zřejmě pestře oblečen,

*černošská studentka – dívka, má u sebe skripta či cokoliv, co ji identifikuje jako studentku, možná notebook, velmi tmavá pleť, kulaté oči, tmavé kratičké hodně kudrnaté vlasy, nebo delší spletené do dredů, oblečená může být evropsky či například do tradičně zdobeného oděvu s Africkými motivy

kupé č. 2, v něm sedí zahalená Arabka a ortodoxní žid

*zahalená Arabka – osoba v tradičním arabském oděvu, který kryje celé tělo s úmyslem zastřít veškeré ženské křivky (ženská abája či džilbáb), Arabky si kryjí také hlavu včetně části tváře, ponechávají volné pouze oči (závoj jménem hidžáb),

*ortodoxní žid – muž v černém oděvu, černém kulatém klobouku, s fousy a po stranách má spletené copánky z vlasů, popř. bez klobouku s jarmulkou na temeni hlavy,

kupé č. 3, v něm sedí mladý pobuda evropského vzhledu a Indka

*mladý pobuda evropského vzhledu-předpokládám, že většina žáků ho popíše jako modrookého vyššího mladého muže s umaštěnými blond vlasy, v riflích a tričku nejisté barvy

*Indka – žena tmavší pleti, tmavých rovných vlasů a tmavých očí, v tradičním sári, zřejmě bohatě zdobeném a vyšívaném zlatými nitěmi a korálky, s tečkou mezi obočím (bindi-symbol vdané ženy, jindy též tilak, značka pro štěstí),

kupé č. 4., v něm sedí mongolský kočovník a Japonka... (obsazení kupé učitel mění dle svých potřeb a záměrů)

*mongolský kočovník – muž mongoloidního vzhledu, žlutavá pleť, menší postavy, oči sešikmené s očním záhybem, úzké, tvář kulatá, rovné tmavé vlasy, oděn v tradiční kabátec, zřejmě z velbloudí srsti

*Japonka – žena asijského vzhledu – světlá, až bílá pleť(napudrovaná), kulatý obličej, sešikmené oči s kožním záhybem, rovné černé vlasy upravené do kulatého účesu kolem tváře (nebo volně spuštěné) v tradičním kimonu či kalhotovém kostýmu z lehké látky

d) uvedou odkud uvedené osoby dle nich pocházejí, ukáží na mapě (uvádím nejčastější odpovědi)

kupé č. 1, v něm sedí romský hudebník a černošská studentka

*romský hudebník – Česká republika, Slovenská republika, Rumunsko, Maďarsko,

*černošská studentka – předpoklad, z kteréhokoliv státu Afriky, ale žáci mohou konstatovat, že může jít i o Francouzku, Američanku atd..., nejčastější odpovědi a ukázky na mapě -Keňa, Súdán, JAR,

kupé č. 2, v něm sedí zahalená Arabka a ortodoxní žid

*Arabka – Afghánistán, Irák, Irán, Jemen, Omán, Saudská arábie atd...

*ortodoxní žid – většina odpovědí směřovala k Izraeli

kupé č. 3, v něm sedí mladý pobuda evropského vzhledu a Indka

*Evropan – Anglie, Francie, Německo, Švédsko... a další státy Evropy

*Indka - Indie

kupé č. 4., v něm sedí mongolský kočovník a Japonka

*mongolský kočovník – Mongolsko

*Japonka - Japonsko

Kolem všech bodů je vhodná řízená pozitivní diskuse. Je vhodné podporovat zájem žáků o jiné kultury, zvyky, tradice...

Tato stanoviska a komentáře jsem zobecnila z aktivity prováděné při jedné z besed se žáky 2.ročníku SOŠ, je samozřejmě jasné, že žáci mohou mít i jiné

komentáře, na základě nějaké zkušenosti, znalosti, informace, proto je vhodné mít „po ruce“ přístup k internetu a nové poznatky ihned konfrontovat.

Zajímavé bylo rozšířit otázku zadání d) (*uvedou odkud uvedené osoby dle nich pocházejí, ukáží na mapě*) a vyhledat všechny státy, kde dle zkušeností žáků tito lidé žijí, popřípadě u velkých států jako Indie, Japonsko, se zajímat o různé regiony a o to, jak se v nich život liší. Poznatky žáků byly velmi pestré a různorodé a protože neučím odborně geografii, byla diskuse občas „nad mé síly“.

Podobné aktivity jsou k získání na adrese:

<http://www.varianty.cz>, Metodické listy